

de mitjana edat a Tossa de Mar, 1923; *gitar* 'llençar' Pobra de Segur (ZROcafort, BCEC IX, 70). En les altres àrees dialectals ha seguit amb ampla vitalitat: *gitar-se* 'ajeure's', *-tar* 'vomitar' més vius que mai, avui encara en valencià; «El Cantal *gitàt*» (pròpiament 'ajagut') a les muntanyes de Biar (1963); eiv. «*gitàt*: vomitar» (PzCbr.). A Ribagorça: «si ja 's vol *çitá* li faré 'l llit», Llaguardes (1957); «quan *se çèten* 's'ajeuen' Castanesa (1957); «*çitáben* ous als llops, però els ous s'acabaren i llavors li van matar l'home», Benasc (1965).

I a penes menys en rossellonès: «despullat *me giti* din' de l'aiga / --», Saïssat (*Perpiny.*, 12); «allò d'allà és una ribereta que *gita* aigues cap al Molí d'en Bardó», Ceret (1959); «si volem gordà tant lo cambajó vo 'l cal *çitá* de massa ranci», Conat de Conflent (1960); «no, però ho *çitá* 'n sort»; «lo riuet de Galba *sá çitá* 'n l'Àydá», Formiguera de Capcir (1960). I aquesta acc. de *gitar-se* 'desaiguar, desembocar' és la que és més general en tot l'àmbit rossellonès: «la Ribera d'ací *sá çitá* din la Ribera de Calmelles i després formen la Canta-rana», Oms dels Aspres; «són dos còrrecs que *se giten* al Rec de Cornellà», Cornellà de la Ribera, incloent-hi màximament les artèries de regatge: «va *sá çitá* a l'Agulla Grossa», StHipòlit (1959. 25 1960).¹

Sabem que en llatí vulgar aparegué una forma JECTARE en lloc de JACTARE. És un fet que consta per diverses raons, el que no consta tant és quanta extensió hi aconseguí. Sembla haver-hi més o menys relació amb el cas de JANUA/JENUA i fins JANUARIUS > JENUARIUS (*GENER, GINELLA*), fins potser amb el de *GINEBRE* (< JUNIPERUS > JENIPERUS); d'això tractà M-Lübke en l'*Einführung z. Rom. Sprwiss.*, § 119. Fins i tot no es pot negar que n'hi ha algun testimoni escrit en textos llatins, si bé força tardans: *jacto* apareix per *jacto* en les *Leges Alamannorum* (134.4), dictades des del princ. S. VII i en el S. VIII (el ms. més antic és, però, de 793) (M-L., *KJRP.* VI, 123); en glosses només veiem «*iectus*: percussus», *CGL* IV, 350.31, que és el participi de JĀCĒRE 'tirar'; i el mateix conté un passatge d'un altre glossari: «*energumina*: daemoniaca --- *inerguminis*: tempestate *iectus*», *CGL* V, 365.19. En conclusió *JECTARE més aviat ha de portar asterisc, i tampoc no és segur que no sigui una forma extreta del compost EJĀCTARE (ço que al capdavant fóra indiferent per al romanista).

Se sol admetre que aquesta base JECTARE fou del llatí vulgar en general; car, si bé amb explicacions necessàries d'analogia verbal entre els tractaments de JĒCT- i de JĒCR-, també les formes oc. ant. *geitar*, *gitar/getar*, la francesa i la catalana, s'hi presten fàcilment, i essent indiferents en aquest sentit el cast. *echar* i el port. *deitar*, no hi hauria necessitat de fer-ne excepció.

En la nota 3 de l'article ECHAR (*DECH*) suggereixo que pel que fa al català potser aquesta doctrina fóra susceptible de revisió. Pensant-hi bé trobo després que la revisió no és urgent, ni potser convé de veres. De tota manera el conjunt romànic no invita a apartar-se

de M-Lübke: la *e* de l'it. *gettare* i la del roms. transsilvà *ăieptă* (Tiktin, *Wb.* I, 476; Puşcariu, s. v.) són inequívocs, com la de moltes formes dialectals d'altres llengües; de JĀCTAT, JĀCTO etc. en llengua d'oc només podia resultar un radical **jait-* que no ha existit mai (i en posició pretònica també tenim allà formes que duen a JĒCT-). En aragonès ens orienta francament en aquest sentit la forma *itar*, al costat del present *yeta* (*iei* és l'evolució aragonesa de ĩ davant palatal), formes que documento des de fi S. XIII, junt amb les altres aragoneses, en la n. 1 del DCEC, i que encara són vives en algunes altes valls: *çk as fèito* ke no t as *itáy?* = que no te has acostado a Echo (1966); a Bielsa s'acosta al català: *se çitában, entá dixná se çita trúm-fas al rekádo i* --- (si bé és veritat que el castellanisme *echar* avui se li va superposant pertot, 1965).

En català *gita* és el resultat normal de JĒCTAT. Ens fan dubtar només les formes *geta* que hem documentat més amunt en els Ss. XIII-XIV; i certament això suposa JĀCTAT (amb alguna reserva si pensem en analogia morfològica). En tot cas ha quedat establert que aquestes formes queden circumscrites a l'àrea rossellonesa i alguna zona adjacent (cap a l'Urgellet etc.). I de tota manera, pel que fa al conjunt, ho desvirtua el fet que mai ni enlloc no es trobi *jeit-* ni tan sols sota l'accent, i les formes del tipus *feit*, *leit*, *treit*, és sabut que resten més o menys generals fins al S. XIII, i persisteixen encara en l'àrea pirinenca occidental i central, en gran part fins avui dia (veg. *EntreDL* I, 105-8): ara bé és justament allà on apareix la forma *geta* que causa escrúpol! En conclusió no hem d'extremar les coses: sembla que la deducció més raonable és que, no essent uniforme en quasi res el llatí vulgar, tampoc no ho fou en això, i en algunes zones persistiren rastres de JACTARE junt amb el JECTARE predominant.

DERIV.: Es reprengué *jactare* com a cultisme: *jactar-se* 'vanagloriar-se' [Belv.]; *jactància* [Lacavalleria; «*auça*: vici en sentença», Aversó I, 1242], «tot discret ha de conèixer --- entenc nostra lengua bé: y no és gènero de *jaciància*, perquè les obres ho diuen», CRos (*AdagesR*, 1736, p. 11); *jactanciós* [Belv.]. *Jactador*. *Jactura*. *Jaculatori* [Lab. 1839]; *jaculatória* [Belv.], derivat de *jaculari* 'llançar', d'on 'propi de l'oració ardorosa'. *Ejacular* [DOrt.], ll. *ejaculare* id.; *ejaculació* [c. 1900; Vogel], *ejaculatori*.

Git 'tret, espai cobert per una arma llançívola' [segle XIII]: «En Blasco d'Estrada entrà bé un *git* de péra en lo vayl», «prop de Nós un *git* de péra, cuylien: en un favor les faves, de 30 a 40 sarraïns», Jaume Ī (*Cròn.*, Ag., 71, 300); *get*: «no-s pogren a éi acostar per un *get* de péra», *VidesR* (194r1, trad. «infra lapidis *jactum*», 583); «sobre la cabana, un *git* de dart o quasi» (i tres cops més), *Spill de Castellbò*, 97v., a. 1518.

En l'acc. 'acte de llançar en mar tota o part de la càrrega d'un vaixell quan corre perill de naufragar o de ser capturat': «*git* que s'agués a fer per fortuna de mal temps o per paor de corsaris», *CostTort.* (ed. Ol., p. 461); «si algun senyor de nau --- haurà carregada